

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12--
Pol leta . . . 6--
Četrť leta . . . 3--
Mesečno . . . 1:20
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . 15--
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 v.
od 6 redne petivrstice:
večkratnih oznanilih v
-- popust.
„Straža“ izhaja v po-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vrataj.

Predništvo in upravnništvo: Maribor
Koroška ulica. 5. -- Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.-12. ure popoldne.

PREMIRJE SKLENJENO.

Zagreb, 3. novembra
Premirje med Avstro-Ogrsko in entento je sklenjeno. Likvidacijska
vlada je sklenila premirje, še predno je nastopil novi položaj Premirje
je bil sklenjen pod sledečimi pogoji:

1. Popolno razoroženje.
2. Ententine čete zasedejo vse železnice.
3. Ententine čete imajo prost prehod skozi Avstro-Ogrsko.

Prvi dnevi Jugoslavije.

Jugoslavija je tu. Mlada, čila in kreпка. Mla-
da je še, komaj se je rodila in vendar ona ni več
slabotno dete, marveč je že kreпка deklica. Toda se-
veda, dorasla se ni. Še jej je treba česar, da dora-
ste toliko, da ji bo mogoče položiti na glavo poročni
venec. Toda ona je tu in nobena človeška sila je ne
spravi več iz sveta. Vendar prej kot ta naša mlada
deklica doraste, bo morala še marsikako nevarnost
prestati.

Jugoslavija je tu. Došla je preje, nego smo to
pričakovali in dasi smo jo tako željno in težko pri-
čakovali, nas je vendar našla v marsičem nepripra-
vljene, ker je prišla preje, nego smo jo pričakovali.
Bili smo gotovi, da pride, a da pride tako hitro, ni-
smo mislili. Dogodki se odigravajo po bliskovo, tako,
da jim ni mogoče niti slediti.

Pomislimo samo: Na vseh železniških postajah
do Spielfelda imamo naenkrat slovensk napise, vsi
okrajni glavarji Spodnje-Štajerske — izvzemši Rad-
gone, ki pa pride tudi na vrsto — so Sloveni, voja-
štvo nosi narodno kokardo, ima slovenske poveljnike
in slovensko komando. Vse to se je odigralo takore-
koč čez noč. Vsak mora videti že na prvi hip to ve-
likansko spremembo, ki se je izvršila v par dneh.
Vendar, to so le zunanji znaki. Predno se bodo poz-
nale temeljite spremembe, preteče še precej časa. Po-
mislimi treba, da j med nami mnogo nemških urad-
nikov, ki jih ne bo mogoče vreči na cesto, ako razu-
mejo naš jezik. Seveda se bodo morali tudi ti pokori-
ti, a vendar preteče nekaj časa, predno se bodo mo-
gli uživati v nove razmere. Toda eno smo že dose-
gli. Na naši zemlji ne gospoduje več tujec, marveč so
na vseh vodilnih mestih naši, od ljudstva izvoljeni
možje.

Uresničile so se proroške pesnikove besede, ki
je rekel:

Prost, prost, mora bit' moj rod,

Na svoji zemlji svoj gospod.

Vendar pa je nalsga, ki nas čaka, še silno, sil-
no težka. Pred vsem so silno hudi in težki časi, ki
jih doživljajo možje, ki nam urejajo našo novo drža-
vo. Oni ne morejo ne jesti, ne spati. To pa tudi ni
čudno. Saj se pravi temelji, ki naj zasigurajo moč
in obstanek naše države, grade še le sedaj. Pa ne le
samo to. Naše dežele so izropane in izmzgane do
kosti in ne vemo, odkod dobimo živila, da prebijemo
par mesecev, ki jih imamo še preostali, predno dobi-
mo živila od zunaj. Nypeti bo treba vse sile, treba
bo velike požrtvovalnosti voditeljev in ljudstva, dr-
žavnikov in državljanov, da premagamo te težkoče.
Pa ne samo to. Naše dežele bodo preplavili iz bojiš-
ča se vračajoči sestrađani vojaki in dezertjerji, ki
bodo skušali ropati in pleniti. Tudi tu bo treba ve-
liko požrtvovalnosti, posebno od strani članov naše
narodne straže.

Vendar mi smo prepričani, da premagamo sre-
čno tudi vse težkoče prehodne dobe, ako bo le naše
ljudstvo zvesto sledilo svojim voditeljem. Znamo pa
tudi, da bo to ljudstvo ohranilo dosedanje zvestobo i
zanaprave in da tako z združenimi silami dočakamo
čimprej dan, ko bo mogoče, da se vsi naši vojaki vr-
nejo domov v naročje svojih družin.

Vendar bi bilo napačno misliti, da nam bodo v
svobodni Jugoslaviji letala pečena piščeta v usta.
Nikakor ne. Tudi potem, ko bo že iztrebljen zadnji
dezertjer, ko se bo že slednji jugoslovanski vojak ve-
selil v krogu svoje družine, se ne bomo mogli in ne
bomo smeli udati brezdelju. Pravo delo začne še le
potem. Treba nam bo delati in napeti vse sile, ne le,
da popravimo zlo, ki ga je prinesla štiriletna vojna,
temveč da zacelimo vse tiste rane, ki nam jih je za-
dajalo stoletje krivice in nasilja. Delati bomo morali
vsi: Eni z glavjo, drugi z rokami, eni s peresom in

drugi z motiko. Toda ako bomo delali, bomo delali za
sebe, za svoje brate, za svoje otroke, za blagor in
srečo svoje svobodne domovine.

In ako bomo vsi tako delali, bo v naši svobod-
ni domovini kmalu zavládala sreča in blagostanje.

Naša domovina je lepa, njena zemlja rodovitna
in le na nas je, da napravimo iz te dežele zemeljski
raj.

V to pomozi Bog in sreča junaška!

Poziv jugoslovanskim vojakom!

Jugoslavija je ustanovljena. Toda predno bo
urejena, poteče še nekaj časa. V tem času treba, da
vsi napnemo svoje sile, da našo novo državo srečno
izpeljemo iz nevarnosti, ki ji preti od strani iz boji-
šča se vračajočih vojakov, dezertjerjev itd. Dogodilo
se je že več slučajev ropa in plenjenja. Škodo vsled
tega trpimo vsi. Zato je nujno potrebno, da se okle-
nemo v trdne vrste, da se organiziramo.

Vojaki! Javite se takoj vsak pri svojem povelj-
ništvu, da prevzamete zopet službo. Ste trpeli štiri
leta, boste potrpeči še kratko časa. Potem bomo imeli
vsi mir.

Potrební ste samo zato, da delate red in mir in
da varujete svoje družine in svoj dom pred ropars-
kimi tolpmi. Vsak posameznik tega ne more, pač pa
se bomo ubranili z združenimi močmi. V ta namen je
pa potrebno, da se pokorimo svoji novi vladi, ki je
naša, jugoslovanska.

Nujen poziv!

Vso našo ččo, duhovščino, učiteljstvo in ostale
razumnike pozivljamo, naj uplivajo na vojake 26. in
47. pešpolka, ki so se samovoljno odstranili od svo-
jih oddelkov, da se takoj vrnejo in sicer vsi v domo-
bransko vojašnico v Mariboru. Pojasnite ljudem po-
ložaj, povejte jim, da je sedaj slovensko poveljništvo
in da se gre le za vzdrževanje reda in mira. Onim,
ki se vrnejo nazaj, se ni treba bati, da bi bili kaz-
novani, oni ki se ne bodo prostovoljno vrnili, bodo
občutno kaznovani. Nova vlada ima dovolj moči, da
prisili vsakogar na spoñnjevanje dolžnosti, ki jih ima
napram domovini.

Ropanje in plenjenje.

Ker je vladala v zadnjih dneh minulega tedna,
dokler ni prevzel poveljništvo slovenski general g.
Maister, v mariborskem vojaškem zapovedništvu po-
polna brezglavost, so začeli vojaki kar trumoma za-
puščati vojašnice ter odhajati domov. Ob tej priliki
so vzeli seboj iz vojaških skladišč, kar je kdo mogel
nesti. Plenili so tudi civilni ljudje. Izginilo je za-
stotisoče blaga iz vojaških skladišč. Na Pragarskem
je v petek, na praznik vseh svetnikov, neki trans-
port vojakov, ki so se vračali iz bojišča, oplnil kol-
odvor. Posebno hudo je prizadet restavracijski Tröster.
Zvečer je neki madžarski transport oplnil več va-
gonov s sladkorjem na mariborskem glavnem kolo-
dvoru. Došla straža je roparje pregnala. Na koroš-
kem kolodvoru je transport madžarskih vojakov začel
pleniti železniške tovore. Došla je straža, ki je, ker
se niso takoj pobrali, začela streljati. Bilo je pri tem
sedem Madžarov ranjenih, dočim so bili štiri mrtvi.

Naše vojaško poveljništvo je sicer dobilo neka
ojačenja, a to še vedno ne zadošča, da bi se ukrotili
vsi roparji.

Na Pesnici so včeraj zjutraj Madžari in Nem-

ci oplnili pošne vozove. Razbili so vse, odnesli tu-
di denar.

Pozabimo!

Mi smo danes svobodni državljani svobodne
Jugoslavije in oni, ki so bili pred štirimi leti tepeni,
preganjeni, opljuvani, ukovani v verige, ki so trpeli
kot največji zločinci v ječah, imajo danes najlepše
zadoščenje, da njih trpljenje ni bilo zaman. To, da
smo dosegli svojo svobodno domovino, nam naj vsem
zadošča kot plačilo za trpljenje, ki smo mu bili izpo-
stavljeni v minulosti. Daleč od nas naj bo vsako so-
vrastvo do naših sodržavljanov nemške narodnosti,
daleč od nas vsaka želja po maščevanju. To, da smo
dosegli ono, o čemur smo sanjali, zadoščenje, da smo
danes mi, ki odločujemo v naši domovini, naj bo na-
še edino maščevanje. Zato ne moremo odobravati ni-
kakvega nasilja, ki bi se zgodilo našim državljanom
nemške narodnosti. Mi želimo, da se v naši domo-
vini ne bodo več dogodili takšni slučajev, ki bi
nemški govorečimi sodržavljanji v miru in želimo pre-
prečiti vsako krivico in vsako nasilje.

Zvesti temu načelu in izhajajoč iz stališča, da
bo blagor in procvit naše domovine zagotovljen le,
ako bomo delovali vsi složno, je Narodni svet skup-
no z zastopniki mariborskih Nemcev izdal danes pro-
glas, ki ga priobčujemo na drugem mestu, da se o-
snuje skupna straža. Dolžnost nas vseh je, da se
pokorimo temu ukazu Narodnega sveta, da Narodne-
mu svetu ne delamo težkoč, marveč ga podpiramo v
njegovi težki nalogi. Toda to ne velja samo za Ma-
ribor, temveč tudi za vse druge kraje v deželi. Pov-
sodi naj delajo vse stranke in vsi državljani složno!
Vsako izzivanje bi bilo zločin na naši mladi državi.

Mariborčani!

V tej težki dobi, ki jo je povzročila vojna, sta
se odločila sedanja jugoslovanska vlada in izvrše-
valni odbor samostojnega mesta Maribora, da do-
ločita v skupnem posvetovanju, kako se naj od-
pomore v tej sili in kako se naj odvrne nevarnost,
ki preti imetju Mariborčanov s strani vračajočih
se čet.

Mariborčani! Ne verujte vestem, ki jih kro-
neodgovorni ljudje dostikrat s slabim namenom
Ostanite mirni in pametni in vedite, da bodo zgo-
raj navedeni današnji činitelji, ki imajo v ro-
moč, vse storiti, da odvrnejo preteče nevarnosti.

Najprej je treba ustvariti četo, ki lahko skrbi
za javni red in za javno varnost, ki vam nudi
zagotovilo, da se ohrani vaše imetje in zavaruje
osebno varnost vsakega posameznika.

Da dosežemo ta cilj, smo se zedinili, da
ustvarimo varnostno četo, ki bo vojaški organizi-
rana, in bo kot pomožna četa mestne policije ob
našem splošnem soglasju pod poveljem gospoda
generala Maistra opravljala mestno varnostno
službo.

Zato pozivamo vas, vse nekdanje vojake, brez
razlike narodnosti in strankarske pripadnosti, da
ste na razpologo splošnemu blagu, da se oglasite
v ponedeljek zjutraj v ta namen v dravski vojaš-
nici in se kot prosti možje namesto s prisego za-
vežete z zaobljubo na roko.

Ker vemo, da se ob teh težkih časih ta na
vsak način težka služba ne more izvrševati kot
častna služba, določamo:

Ljudje! Skrbite za red in mir!

Vsak posamezni vojak dobi na dan po 5 K, popolno opravo, in stanovanje ter hrano v vojašnici. Častniki, ki se ponudijo za ta javni posel, dobijo dnevno po 15 K.

O naši popolni odgovornosti izrecno povdarjamo, da se s to prijavo in s prevzetjem te stvari nikakor ne izrače in ne zaveže, da se pripoznava k tej ali oni državnosti.

Mariborčan! Sledite našemu pozivu, zaupajte nam popolnoma, vaš blagor in mir je v trdnih rokah! *Maribor 3. novembra 1918*

Dr. Karel Verstovšek, Dr. Franjo Resina,
General Maister,

Župan: Dr. J. Schmiderer.

Za izvrševanje: pisar: Dr. Ernest Mravlag, Henrik Wastian, Hans Suppanz.

Kako si naj vsaka občina ustanovi narodno stražo.

(Piše M. V.)

Hočem v kratkih besedah dati navodilo, kako se v sleherni občini najkrajšim potom ustanovi narodna straža.

1. Županstvo povabi občane ali farane k poučenemu shodu v bližnjo šolo, gostilno itd. Pri shodu se naj ljudstvo pouči, kako mora ob teh važnih in nevarnih dneh prehoditi v komaj pričakovani mir: ob strani vstajajoče Jugoslavije skupno ter z vsemi močmi skrbeti za javen red in mir. Istočasno se proglasi ustanova narodne straže, k kateri pristopiti je dolžan vsak moški v mladenič do 16 let, oziroma do 60 let. To je izvajajoča moč narodne straže. Vendar tudi ženstvo kot podpirajoča moč mora biti pripravljeno, iti tej straži na roko (n. pr. s prenašanjem poročil, signalov ob nevarnostih itd.).

2. Občinski odbor nato izvoli, oziroma župan imenuje odbornike narodne straže; odborniki naj so kolikor mogoče krepki in posebno izkušeni možje ter tako izvoljeni, da pride na vsako skupno hiš (na vrhu, v dolini, ob cesti, za gozdom itd.) vsaj en odbornik. Temu so podrejeni vsi možje istih hiš in morajo v slučaju nevarnosti nastopiti kot oborožena straža.

3. Občinski urad nemudoma izprosi pri sedanjih političnih oblastih udom narodne straže (stražarjem) in odbornikom orožne liste.

4. Občinski urad tudi nemudoma prijavljal ustanovi narodne straže, istemu predavpraskanja in prošnje (n. a. streliva, itd.).

5. Voditelj narodne straže naj bo če le mogoče vojaško izvežban in pismeno naobrazen mož. Temu so podložni vsi odborniki in stražarji.

6. Voditelj narodne straže naj z odborniki večkrat (mesečno gotovo enkrat) zboruje ter o tem zborovanju daje poročila Narodnemu svetu.

To so popolnoma kratka navodila k sestavi narodne straže. Ne odlagaj noben župan, da ne bo prehitro ustanovi prepotrebno narodno stražo. težko se obrni na najbližjo občino, ki že razpolaga z narodno stražo, ali pa na najbližji odbor Narodnega sveta!

Sedaj pa na delo!

M džarska sleparija za prekmurske Slovence.

V Murški Soboti je obškurno „Madjarsko Izobraževalno Društvo Slovenske Krajin“ 20 oktobra shod držalo, na katerem so se neki Madjari in renegati sami sebe za zastopnike prekmurskih Slovencev oklicali. Da na svoj shod dobijo publikum, so dali razglasiti, naj ljudi pridejo, ker de se glasilo za to, kam hočejo ljudi spadati, ali k Ogrski ali k Sloveniji. S tem goljufanjem so res dobili kakih tisoč ljudi na shod. Imenovano društvo je skromno majhna tovaršija nekih madjarskih učiteljev, uradnikov in hlepilnih renegatov. V mirnem času je to društvo s tem razširjevalo madjarsko izobraženost, da je splošnilo za katoliškimi duhovniki, če so naročili knjige Družbe sv. Mohorja ali kaki molitvenik iz Maribora ali Ljubljane. Zdaj so pa s tem želeli svojo madjarsko omiko pokazati, da so besneli proti samoodločbi Slovencev in tajili resnico, da so prekmurški Slovenci — Slovenci in imenovali so jih za Madjare. Draz gospodje Cifrak in Šömen in drugi, vi ne ste zastopniki prekmurskih Slovencev! Kdo vas je izvolil za zastopnike Slovencev na Ogrskem? Vi lahko govorite v svojem imenu, kar hočete, ali slovensko ljudstvo pustite pri miru! To ljudstvo ima dosti razuma, da bo glasilo proti Vam, svojim tlačiteljem! Gospodje dr. Cifrak in Šömen, zakaj ste pa ne šli v fronto braniti madjarsko domovino? Zakaj ste se pa skrili v Hinterlandu kot Spital-komandanti? Zdaj hočete svojo trdo pest proti Slovincem pokazati, zakaj ste je pa ne pokazali na fronti? Taki Hinterland-Oberlajtnanti se naj skrijejo v svoji odvetniški pisarni! Tiho, gospodje, vašega hrupa se samo stare mamice zbijajo! Gospod dr. Cifrak, vi ste češki renegat, vaš oče, pošten in dober mož, je prišel iz Češkega na Ogrsko; vi ste pa prišli s terbuhom za kruhom med Slovence, v novi Sloveniji ne bodele imeli odvetniške pisarne! Vi zdaj zato kričite. In dr. Šömen, Slovincem po očetu in materi, kaj pa Vi mislite? Učili ste se pravo, kde ste se pa to učili, da je pošteno delo zatajiti očeta in mater in vi zatajite svoje slovenske brate, ki so vam že lepo palačo postavili? Kde ste se učili to etnografijo, da je Slovincem — Madžar? Dragi gospod, ako hočete v novi Sloveniji odvetnik biti, tedaj morate pokoro činiti in znova spoznati svoje roditelje! Kaj pa je gospod dekan Slepce Ivan iskal onde na odru poleg framasona Cifraka? Kdo ve odgovoriti, dobi rdečo kapo. Gospodje, gospodje, ali ste tolačili državnemu tajniku, kaj vam je ljudstvo kričalo: „Stajerski kmet ima koteo, dobi petroleum in duhan, Zakaj pa pri nas samo židovi tmaajo vse? Na Stajerskem ne civilskega zakona, onde ne vladajo židovi!“ Gospodje, ki ste vse to slišali! Ali zakaj ste ne tudi ekselenci Nemeth tolačili? I zakaj ste ne pustili na glasovanje vprašanja: Kam hočejo ljudi pripadati? S tem ste povabili ljudstvo skupaj, in tako bi morali to reč opraviti. H vidili ste fiasco, ki vam je pretil. Zdaj pa lažete po vseh časnikih, kako ugodno se je iznesel vaš shod. Ali, dragi gospodje, ljudstvo je ne govorilo, samo vi ste govorili: kdaj bo ljudstvo govorilo, tedaj vam tečno bode. — Vi vohate za hujšaka? Mi vam lahko imenujemo hujšaka, ki so vsem ljudem tuje narodnosti na Ogrskem vzeli navdušenost do Ogrskega. Ti so ogrski Stuhlrichteri, notari, ki tiranizirajo ljudstvo; ti so ogrski framasoni eden izmed njih je tudi dr. Cifrak in židovi, ki so prisilili katoliškemu ljudstvu „civilski zakon.“ Ne je treba drugim iti med Slovence in nje dražiti proti ogrski državi, ker ti imenovani gospodje so to delo že izvršno učinili.

Bra ska pesem.

(Po napěvu: „Još Hrvatska ni propala.“)

Morje morju zabučalo
bratski je pozdrav,
v bratstvu srce zrađovalo
srce se iz daljav.
Ista misel je sokolja
v naših dušah vseh;
ista vera, ista volja,
isti žar v očeh!

Staropravdarji, ustaši
in uporniki,
mučeniki vaši, naši —
bratje so nam vsi.
Isto pravde klic jih draml,
vstali so z grobov:
skupaj vsi bore se z nami
za dan velik, novi!

Že žari se dan prostosti,
kvišku, narod moj!
Vsi, kar narodov je prostih,
bratje so s teboj!
Ista misel je sokolja
v naših dušah vseh;
ista vera, ista volja,
isti žar v očeh!

Janko Kovačev.

Slovenski vojaki!

Vaši domovi so v nevarnost. Jugoslovanska domovina nujno potrebuje vojaštva za brambo. Dosedaj ste služili tujcem, domovina Vas pa sedaj kliče, da čuvate sebe, svoje in last slovenske domovine. Oglasite se pri svojih vojaških poveljstvih in siccer v Mariboru in v Celju v domobranski vojašnici.

Vaša služba bo trajala po možnosti samo tako dolgo, da bo odstranjena od nas vsaka nevarnost.

Slovenski vojaki, domovina vas kliče! Na plan!

Pogoji za premirje.

Ob sklepu uredništva smo dobili besedilo pogovora za premirje. Ententa zahteva sledečo črto: Umbrai vrh pri Stillesejochu, Breuner, Toblah, Tribiz, Predil, Mangart, Snežnik na Kranjskem, Voloska in Dalmacija z otoki. Avstrijske čete morajo izprazniti to ozemlje. Zasedle ga bodo ententine čete. Dovolj se prosto gibanje ententinih čet po vsem bivšem avstro-ogrskem ozemlju.

B. žeča armada.

Preko Primorskega in Kranjskega beži iz Bančije ogromna bivša avstrijska armada v naše kraje. Kmetsko prebivalstvo prosimo, naj se pripravi na te dogodke, organizira se naj v narodne straže in naj skrbno noč in dan čuva svoje domove in imetje. Druge pomoči sedaj zama priči kujejo Zavarujte posebno živila.

Pokorite se ukazom naše vlade v Ljubljani!

LISTEK.

Čigav je Maribor?

(Konec.)

V industrialnem oziru sicer nima Maribor v bližnji okolici kakih rudnikov ali premogokopov, vendar se industrija tukaj od dne do dne bolj razvija. Pred vsem je omeniti že stara obdelava domačih surovin: tovarne za usnje, umetni mlini, mizarska obrt radi obilice domačega lesa, pivovarstvo. Važnega pomena je Maribor v prometu za Transit-bлаго in sicer je Maribor nekako posredovalna točka med industrijskimi alpskimi deželami ter slovenskimi in hrvaškimi. Z industrijskimi izdelki ne bo Maribor zagajal alpskih dežel, pač pa se mu odpira širen trg v jugoslovansko deželo, k Adriji in na Balkan. Reklo bi se torej Mariboru odrezati glavno žilo, če bi ga državno pravno odtrgali od jugoslovanske državne skupine. To razmerje do slovanskega juga ni morda le hipno, marveč ima že zgodovinsko ozadje. Odkar je pod Karolom VI. bila zgrajena velika državna cesta proti Testu, so se odprla Mariboru širom vrata na jug. Proti severu, v nemške dežele, oddaja zlasti vino, sadje in perutnino, to bo tudi v bodoče iz slov. juga lahko odpravljaj v nemške pokrajine, pač velike lažje, kakor če bi moral tako robo zbirati iz tuje državne skupine. Tudi za svojo obrt je imel Maribor od nekdaj na jugu glavne odjemalce. Že v 17. stol. imamo vzgled, kako so mariborski obrtniki, zlasti mizarji, kiparji, zlatarji, slikarji, kličavničarji, dobivali obilo posla na Hrvaškem, celo v Varaždinu. Ki sicer po obsegu ni bil manjši od Maribora.

Pri bodoči narodnostni ureditvi in preosnovi državnih mej bo stal Maribor pred alternativo: ali se priklapi k skupini nemških dežel ali k jugoslov. državi. Prvo bi ne pomenilo „ureditve“, marveč noč nasilstvo in krivico za Slovence ter pogubo za Maribor sam. Kot osamljen otok v slovenskem morju je geografično nemogoče Maribor izrezati iz okolice in ga združiti z nemškim ozemljem. Priklapiti Maribor z okolico vred, morda s celim glavarstvom ali vsaj z mariborskim sodnim okrajem nemškim deželam, bi bila največja krivica za slovensce in brutalna rešitev narodnostnega vprašanja. Vrh tega se v gospodarskem oziru Maribor odtrga od južnih dežel, ki so pred vsem vir njegovega bogatstva. Taka „rešitev“ bi stala neizmerno nižje, kakor zloglasna absolutistična vlada l. 1859, ki je pri selitvi škofijskega sedeža vpoštevala narodnostne razmere in mariborsko okrožje spravila pod oblast lavantinskega škofa; načeloma je celo pripoznala potrebo, da se o priliki tudi iz graškega okrožja izločijo slovenski kraji, ki so začasno še ostali pod sekovsko škofijo. Kar se je takrat v cerkvenem oziru iz narodnostnih razlogov spoznalo za potrebno, zahtevamo dandanes tudi v državno pravni oziru. Edino pravična, zgodovinsko in geografično utemeljena rešitev „mariborskega vprašanja“ je: Maribor ostani pri tistem ljudstvu, s katerim ga je zvezala zgodovina in narava, in iz katerega krvi se v ogromni množini prenavlja in množi njegovo prebivalstvo.

A ugovarja se nam: Vi zahtevate svoje pravice, a drugim ne delate krivice! Nemški socijalni demokratje so izdali geslo: priznavamo pravico samoodločbe Slovanom, toda nemško posestno stanje mora ostati nedotaknjeno. Slednje je dvomno in v nekem zmislu zanikanje prvega. Kaj tiči v pojmu „nemška posest“? Nemške stranke smatrajo vsako po Nemcu zasedeno uradniško mesto za svojo posest. Potemtakem lahko proglasite celo Spodnje Stajersko

za nemško posest, enako Koroško, kjer so po zadnjem ljudskem štetju vsi politični okraji narodno mešani, naposled niti Kranjska ni varna pred „nemško posestjo“, z drugimi besedami: po tem načelu ostani vse pri starem. Če je Maribor z okolico, od katerega se ne da ločiti, nemška posest, se z istim pravom ali nepravom lahko reče to o Ptuj, Celju itd. z njihovim okolico.

Da se doseže mednarodni sporazum, ki so si ga vendar tudi nemški socijalni demokratje zapisali na prapor, se bodo Nemci morali odreči velike in temeljne zmote: nobenemu Nemcu se ne sme las skriviti, nobena ped nemške zemlje odstopiti, drugi pa si naj dajo mirno rezati cele kose iz živega mesa, naj mirno gledajo, kako se jim stotisoči nasilno odnaručujejo in se trga kraj za krajem od njegove zemlje. Neprirodna sodba, pravičnost in logičnost bo pri odločevanju usode mariborskega mesta vendar pretehtala: na kateri strani je več pravice? Geografično leži Maribor v zaprtim slovenskem ozemlju, v gospodarskem oziru je za Maribor zveza z jugoslovanskim ozemljem življenjski prihodnjopravo njegovo prebivalstvo, zlasti produktivnost, je v ogromni večini slovenske krvi, nemške krvi tu ni, no gojilo le vsled tisočletnega političnega zadržanja nasilstva. Torej ne more biti razločeno od njega. Zato, kam Maribor spada, je odločeno daleč nazaj omod

Vsaka ločitev boli, priča o grobi. Tudi tu ne bo šlo brez boli. V mariborskem prebivalstvu je ločiti dva sloja: priseljene tujce, ki jih je zlasti po nemševalni zistem spravil semkaj in pa domačine. Prvim je prosta pot k njihovim robljem; po tujcih se vendar ne more določevati narodna pripadnost kakega kraja. Od pravega domačega prebivalstva se jih bo pa 90% spomnilo, da so potomci slovenskih starih in bodo kmalu postali tudi po zavednosti to, kar po krvi že itak so. Zlasti mariborski trgovci naj enkrat temeljito pogledajo v svojih arhiv in domovinske

Beneš a armada na povratku v domovini.

Ljubljana 4. nov.

Čez 400 000 mož bivše avstrijske armade se pomika kot velik val čez Goriško preko Gorenjske proti Ljubljani in Štajerski. Nad Gorico so letalci vrgli nekaj bomb.

V Trstu se izkrcalo 100 000 mož.

Trst 4. novembra.

Tukaj se je včeraj izkrcalo okoli 100 000 mož ententinih čet, ki se pomikajo proti našim krajem, da jih zasedejo in napravijo red in mir.

Poveljstvo jugoslovanske mornarice.

Za vrhovnega poveljnika vse jugoslovanske mornarice je imenovan kot admiral Karel pl. Prica, za njegovega namestnika pa fregatni kapitan Koch. Brodovni poveljniki pl. Vukotić se je potopil z bojno ladjo »Viribus Unitis«. Ostal je do zadnjega hipa na krova potapljačice se ladje.

Madžari plenijo.

Zagreb 4. nov.

V vzhodni Hrvaški plenijo deli Kővessove armade. Srbi so med Zemunom in Orsovo na mnogih krajih prekoračili Donavo in se pomikajo po Ogrskem proti Budimpešti.

Turčija se popolno udala.

Iz Londona se z dne 1. novembra uradno poroča:

Turčija je sklenila premirje, ki je za njo naravnost uničevalno: Odpreti mora brezpogojno Dardanele, katere zasedejo angleške čete, izročiti mora vse vjetnike, razorožiti takoj celo armado, izročiti mora vse vojno ladje, ententine čete imajo pravico zasesti vse važnejše točke Turčije, kot pristanišča, železniška križišča ter železniške proge. Vse železnice v Turčiji se nahajajo v oblasti entente. Turčija se odpove mest in pokrajin Batum in Baku ter cele Arabije. Vrh tega mora Turčija pretrgati vse odnose med Avstrijo in Nemčijo. Vse sovražnosti med entento in Turčijo so z 31. oktobrom ustavljene.

Tedenske novice.

† Kaplan Ivan G. ratič. Dne 1. novembra t. l. je v Makou an v starosti 34 let umrl tamošnji kaplan č. g. Ivan G. ratič. Rojen je bil pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah leta 1884 in v mašnika posvečen leta 1909. Kot kaplan je služboval v Puštanju in v Makolah. Pogreb se je vršil v ponedeljek, dne 4. novembra predpoldne. Biagemu in vzornemu duhovniku svetila večna luč!

† Mihael Lešnik. V nedeljo, dne 3. novembra, zjutraj je nagloma umrl naddavkar Mihael Lešnik, star 61 let. Pogreb bo jutri v torek v Lembahu. Rajni je bil zaveden in miren narodnjak, priljubljen pri tovarših in ljudstvu. Svetila mu večna luč!

liste ter se vprašajo, kdo jim je nanosil premoženje. Nekaj Nemcev se bo pa gotovo preostalo. Kaj pa z njimi? Odvračamo z vprašanjem: Kaj bo pa z našimi rojaki, ki bodo po ločitvi ostali v Gradcu in drugih nemških krajih? Kar bo za te moralo biti pray, bo tudi za vas! In če bi rekli: razmerje se bo takrat obrnilo: kar imajo sedaj Nemci, bodo takrat imeli Slovenci, in v sedanji slovenski položaj se bodo morali uživeti Nemci, bi vam se ne godila nobena krivica po vaši lastni sodbi. Saj Nemci vedno in vedno zatirajo z vlado vred, kako imenitno se Slovonom godi v Avstriji. Dobro; pa si vsedite enkrat na našo klop!

Toda tako ne bomo ravnali. Krivic, ki se nam gode, ne privoščimo niti našim nasprotnikom. Gostoljubnost je stara slovenska čednost. Ne bomo vračali milo za drago, a zahtevali bomo: 1. Nemci morajo spoznati v Slovane sebi enako-ravnega človeka. 2. Izbiti si morajo iz glave misel, da so oni rojeni gospodje, drugi pa sužnji. 3. Ne bodo smeli zaničevati tistega, ki jim daje kruh in streho.

Moderni svet zaničljivo gleda na razne predsodke srednjega veka. Tako bo tudi bodoči čas enkrat z začudenjem gledal, kako je bilo mogoče, da so Nemci tako zaničevali in zatirali Slovence radi narodnosti, kakor se je to godilo v Mariboru. Verujemo, da nastopi čas, ki ga je v preroškem duhu zrl veliki glasitelj jugoslovanske misli, pesnik Stanko Vraz:

Nemci sami bodo hvaležni, če po novi preureditvi zavladajo mir in zastopnost med narodi in bodo obsojali nesrečno politiko svojih rojakov, ki je nam in njim prinesla prazne želodce in drugo gorje.

† Franc Postružnik. Umrl je tukajšnji vpokojeni davčni nadupravitelj Franc Postružnik. Umrl je bil vester uradnik ter zaveden Slovenec. Bodi mu zemljica lahka!

Mariborski slovenski dijaki, ki so stari 17 let, se naj danes zvečer ob pol 8 uri udeležijo posvetovanja glede Narodne straže.

Policijska ura v Mariboru. V Mariboru se morajo vse gostilne in vsi javni lokali zapirati ob devetih zvečer. To je bilo nujno potrebno, da se prepreči izgredi in nemiri, ki nastanejo najrajši po noči v poznih urah.

Narodni praznik v Celju. Celjski in okoliški Slovenci! V sredo, dne 6. novembra 1818 obhajamo najlepše narodno slavo. Dopolne ob pol 9. uri čelebira g. opat Ogradi v farni cerkvi celjski slovesno zahvalno mašo. Ob pol 10. uri se zbirajo društva, korporacije, vojaštvo in vse drugo občinstvo na trgu pred Narodnim domom v slovesni spreved po celjskih ulicah. Po vseh tovarnah, u radih, trgovinah in obrlih počivaj ta dan delo! Ta dan naj zaplepolajo naše drage barve v mestu in okolici z vsake hiše, z vsakega okna!

Narodni praznik v Trbovljah. Ustanovitev Jugoslavije smo tudi tu obhajali kot narodni praznik. Kot predpriprava je bilo, da so izginili nemški napisi na postaji, na rudniških in na vseh zasebnih poslopih. Povsod, tudi na rudniških poslopih, so bile izobešene slovanske zastave. Vse delo je počivalo ta dan. Popoldne ob 1. uri je bilo zborovanje in slavnostni obhod; vse se je vršilo v znamenju solidarnosti vseh slovenskih strank. Zbirališče je bilo na dvorišču Delavskega doma. Tu je pozdravil navzoče delavski vodja Sitar in zaključil z željo, da bo Jugoslavija demokratična država, kjer bo našel tudi delavec svoje pravice! Nato je zaigrala godba in razvil se je velikanski spreved. Naprej so korakali zastopniki vseh društev z zastavami, Orli in Sokoli v krojih, njim pa je sledila nepregledna množica, gotovo je bilo 6000 ljudi v celem sprevedu, ki se je vil skozi cele Vode v Trbovlje, kjer se je še vse enkrat zbralo na trgu pred cerkvijo, kjer sta govorila zbranim župan Vodušek in župnik Časl o pomenu tega dne. Ki je za nas prava Velika noč — vstajenja dan. Burno pozdravljen se je oglasil k besedi toliko preganjani železniški uradnik Oset, ki je pozival k edinstvu in k delu za lepo, svobodno domovino. Nato so pevci peli naše narodne pesmi „Slovenec, Srb, Hrvat“, „Lepa naša domovina“, „Slove Urala do Triglava“ in druge, nakar v redu in miru razšle.

Manifestacija v Ljutomeru v nedeljo, je bila sijajna. Udeležba velikanska. Navdušenje nepopisno. Prišlo je tudi ogromno ljudstva iz Prekmurja in Međimurja. Nemški napisi so bili vsi odstranjeni, nadomeščeni s slovenskimi. Avstrijski orli prebarvani z znaki SHS (Slovenci, Hrvati, Srbi).

Narodni svet za sodni okraj Slov. Bistrica a se je ustanovil dne 30. oktobra t. l. ob ogromni udeležbi narodnih zaupnikov vseh stanov v Sl. Bistrici. Na tem sestanku so se par ur temeljito razmotrivala vsa važna narodna in gospodarska vprašanja, posebno pa krajevna. Par važnih praktičnih sklepov se je že takoj drugi dan izvedlo. — Koncem zborovanja so zaupniki zložili okrog 700 K narodnega davka Raz Narodnega doma je visela po dolgih letih prvič slovenska trobojnica. Pod vtisom zadnjih dogodkov v jugoslovanskih deželah in menda tudi vsled veličastne udeležbe na tem sestanku je še isti večer nemčurski odbor mesta Slov. Bistrica z županom vred odstopil, da izroči skrajno zavoženo mestno gospodarstvo Slovincem.

Brežice v slovenskih rokah. Nemški nadvladi v Brežicah je konec. Vodstvo mestne uprave je prevzel slovenski župan odvetnik dr. Ljudevit Stiker. Mesto je v slovenskih zastavah, med ljudstvom vlada nepopisno veselje.

Slov. Bistrica v slovenskih rokah. Murmayr je odložil županstvo. Županske posle prevzel slovenski notar g. Kelenc.

Srednje šole v Mariboru so zaprte na nedoločen čas.

Ptujsko janičarsko vzgajališče. Prijatelj lista nam piše: Župan Ornig s pomočjo svojega pribočnika Netolizka ni razpošiljal samo po ptujskem okraju prošnje za milodare za svoj janičarski zavod, ampak drznil se jih je pošiljati tudi na županstva in šole v drugih slovenskih okrajih. Seveda so dobili te prošnje tudi zasebniki v drugih slovenskih okrajih. Da Orniga ni sram hoditi po Slovenskem berač! In to ravno meseca septembra, v katerem je baš pred 10 leti (leta 1908) nemčurska takinaza napadla mirne Slovence, ko so hoteli v Ptuju imeti skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda. Koliko zaničevanja in preganjanja so morali takrat prestati Slovenci. Zaradi nemirov sta v istem času v Ljubljani našli dve nedolžni osebi svojo smrt. Povod takratnim nemirrom pa je dala ravno nemčurska banda v Ptuju. Kdor ima tedaj narodni čut in ponos, vrni prošnje ptujskemu Ornigu!

Mir se mora na vsak način vzdržati. No va vlada bo skušala to doseči z vsemi silami. Mi moramo vzdržati red in mir ter storiti vse, da naša zemlja ne bo trpela vsled roparskih tolp. — Stori vsakdo svojo dolžnost!

Potnike na železnici poziva Narodni svet, naj nikar ne povzročajo narodnih prepirrov. Sedaj ni čas za take malenkosti. Bodimo vzdržni in ne izživajmo.

Železniški promet. Včeraj se je vršilo v Mariboru daljše posvetovanje funkcionarjev južne železnice z zastopniki železničarjev in slovenskega Narodnega sveta. Dosegel se je popoln sporazum. Obljubilo in zagotovilo se je, da bo železniški promet odlej popolnoma v redu in da bodo tudi nemški železničarji opravljali svoje službo.

Kmetje, pozor! Narodni svet Vas zopet in zopet poziva, da oddaste žito in živino tudi zanaprej in sicer takoj, kakor dozda. Pri oddaji živine in žita ostane za zdaj vse pri starem. Nekateri neljubi nakupovalci so odstranjeni. Kmetje, le v Vašo korist je da oddaste svoje pridelke in živino. Ako bi ubogo ljudstvo moralo stradati, potem se začnejo nemiri, ki v prvi vrsti škodujejo kmetom. Kajti lačne množice začnejo iskati živeža in pleniti ravno pri kmetih, koder mislijo, da so pri njih shranjena živila. V kratkem dobimo živež iz Amerike, potem bodo odpadle neljubo rekvizicije.

Organizirajte takoj v vsakem kraju Narodno Vražo! Roparske tolpe se prikazujejo. Kamor pridejo, vse poplenijo. Teh tolp se bode ubranili le z lastnimi stražami. Vsak mož je dolžen vstopiti v Narodno Stražo, da brani življenje in imetje sebi in drugim. Orožje dobite pri vojaških poveljstvih.

Ropanje in plenjenje. To kar smo povdajali vedno in česar smo se bali, se sedaj uresničuje. Sestradane in nedi ciplirane mase premagane armade, preplavljajo naše dežele in groze, da uničijo vse. Vojaški transporti, ki gredo preko naše železnice so prava nesreča za nas. Dogodile so se že razna nasilstva na železniških postajah, ropi in plenjenja so na dnevnem redu. Zalibog pa, da na teh ropih in plenjenih niso udeleženi le vojaki, temveč tudi civilne osebe. Opozorjamo zato vsakogar, naj se varuje vsakega nasilstva, ker se bodo vse protizakonitosti strogo in brezobzirno kaznovale.

Kurilnica na Pragerskem gori. Iz Pragerskega nam telefonirajo, da gori kurilnica južne železnice. Zažgali so vojaki, ki se vračajo na Maažarsko.

Denar ne shranjujte doma temveč ga naložite raje v hranilnice, ali pa odplačajte dolgove. Nekateri so iz strahu pred 9 vojnim posojilom držali denar doma. Ta strah je prazen, ker denarja v ojlnicah nihče ne bo rekviriral.

Vojal

tuje koriste
dete pok
pozivlja, da branite svoj dom!

Premirje je sklenjeno. Na frontah bivše Avstro-Ogrske države miruje orožje. Toda naši domovini preti šele sedaj glavna nevarnost. Našo domovino so preplavile tolpe razpušene armade, ki ropajo in plenijo po naših krajih. Vojaki! Sedaj je čas, ko treba, da branite svoje domove, svoje družine, matere, sestre, žene in otroke. Posameznik pa tega ne more. Zato pokorite se ukazom nove vlade, storite svojo dolžnost!

Opava v čeških rokah. Češki časnikarski urad poroča, da so v Opavi v Sleziji bili vsem uradom prideljeni češki uradniki. Generalmajor Urbanek je zagotovil češki Narodni svet vojaške pomoči.

Veliki župan za Dalmacijo. Narodno viječe je imenovalo za vlikega župana Dalmacije dr. Ivo Krstlja.

Bosna v rokah „Narodnega viječa“. Bosna in Hercegovina sta v rokah »Narodnega viječa«. General Sarkotić je izročil »Narodnemu viječu« vse vojaško in civilno upravo obeh dežel. Sestavila se je vlada pod predsestvom Vojeslava Šola. V vladi so zastopane vsa tri veroizpovedanja v deželi, namreč katoliški, pravoslavni in muzejski.

Italijani se pogajajo z Jugoslavlani. Italijani so poslali svoje delegate v Pulo, da se pogajajo z zastopniki »Narodnega viječa« o spornih vprašanjih med njimi in Jugoslavlani.

Italijani v Trstu. Iz Trsta poročajo, da je dospelo včeraj v Trst 6 italijanskih aeroplanov. Dva italijanska častnika sta pozdravila zbrano ljudstvo iz balkona ter naznanila, da se naslednji dan (to je bilo včeraj v nedeljo) izkrcajo italijanske čete ter zasedejo mesto. Delegate je pozdravil zastopnik Slovencev dr. Rvbar imenom Jugoslavije. Na Narodnem domu plapolajo jugoslovanske zastave. To di sicer so plapole na mnogih hišah jugoslovanske zastave. Enako je bila vsa okolica okrašena v jugoslovanskih zastavah.

Slovensčina uradni jezik. Justitni minister dr. Ravnihar je uvedel za vse njemu podrejene urade slovensčino, oziroma srbo-hrvaščino kot izključni uradni jezik. Neslovenci lahko delajo do preklica vlog v svojem jeziku, ki se pa bodo rešile le v uradnem jeziku. Sodbe se bodo izrekale „v imenu zakona“.

Italijani in Jugoslavlani. Italija dela velike težkoče ker stavi pretirane zahteve glede jugoslovanskega ozemlja. Upati pa je, da bo Italija pod pritiskom entente skrcila svoje zahteve.

Organizirajte se v narodne straže!

Jugoslavija in vojujoče se države. Jugoslavija se je prvotno izrekla za nevtralnost ter je razorožila vse tuje čete, ki so prestopile njene meje. Toda vsled nastalih novih razmer bo bržkone napovedala vojno stanje proti Nemčiji.

Potopitev ladij „Frankopan“ in „Cirkvenica“ Italijani so potopili jugoslovanske ladije „Frankopan“ in „Cirkvenica“. Narodno vijeće je takoj protestiralo pri vladah entente.

Amerikanske brodirje v Sredozemskem morju. Amerikanske vojne brodirje je dospelo v Sredozemsko morje.

Andrassy in Spitzmüller sta demisionirala. Zunanje ministrstvo vodi senjski načelnik pl. Flo low.

Šolski oblasti v premislek. Šolska bolezen nevarno nastopa. Ko pisem te vrstice, poje zvon dvema smrtno pesem, šolski učenki in stari ženci. Č. g. župnik se je izrazil: Treba bi bilo samo za našo župnijo 20 duhovnikov, da se vsi bolniki previdejo. Po me tih sile zapirajo, na kmetih pričnemo s podukom. Bat a novembarska pot grozi slabo ali nič obotim in na pol golim otrokom z nevarnim prehladom. Ljube kaže na kmetih letos s šolo pozneje prčeti? S ravljanje sadja, reje (korenja, repe), stete itd. bo trajalo pozno v mesec november, ker je po neprestanem deževju vse delo zakasnjeno. Torej bomo imeli itak le par učenec v šoli. Tudi z veliko težavo dobljeno kuivo se štedi.

Odborova seja Slovenske Matice dne 17. oktobra 1918. Predsednik se spominja v toplih besedah pokojnega železniškega revidentja, bivšega večletnega matičnega tajnika, iskrenega rodoljuba gospoda Frana Podkrajseka in ravno tako velezaslužnega in odličnega slovenista patra Skrabca in želi, da se zabeleži spomin na oba spoštovana pokojnika v zapisniku. — Matično denarno stanje je ugodno. — V smislu sklepa in pravil Pisateljskega podpornega društva, ki se je na zadnjem običnem zboru razšlo, prevzame Matica imovino tega društva z obvezo, da jo uporablja v podporo potrebnim slovenskim pisateljem in njih družinam toliko časa, dokler se ne ustanovi novo društvo, ki bo opravičeno, prevzeto imovino sprejeti. — V slučaju razpusta na novo osnučenega se društva „Krekova ustanova“ je Matica pripravljena prevzeti in oskrbovati polovico premoženja tega društva. Drugo polovico prevzame Leonova družba. — Matica izda s sodelovanjem mariborskega Zgodovinskega društva in s podporo Jugoslovanske akademije Streklevo zgodovinsko slovnico slovenskega jezika kot posebno založnino. — Od knjig za leto 1918 je ena gotova, druga v delu. — 100letnico Vidnikovo počasti Matica prihodnje leto s kritično izdajo njegovih pesmi, opremljeno z esejiističnim uvodom. Sprejet je predlog za izdajanje slovnstvenih zgodovinskih posameznih slovenskih narodov. Izvršitev izročil odbor Znanstvenemu odseku. — V spomin zblizanja s Poljaki izda Matica v prevodu večje delo iz poljske klasične literature. — Na ponudbo je nekaj prevodov, ki jih je Matica pripravljena kupiti. Gledala bo, da si nabavi rokopisov in skrbela za to, da pisatelji ne bodo čakali na nepotrebnem na honorarje.

Ormož. Kako bivši predsednik nemškega volksrata za Spodnje-Stajersko, dr. Delpin, čuva nemški uradni jezik za tri ormoške napol-Nemce, pove sledeči slučaj: Zadnji četrtek dospe na ormoški občinski urad uradno pismo okrajnega glavarstva Ptuj. Naslov je bil slovenski. Može na občini so bili v grozni zadregi, ker niso znali, če bi smeli pismo odpreti ali ne. Vprašajo dr. Delpina, ki si pismo pogleda in razsodi: „Soweit sind wir in der deutschen Stadt Friedau noch nicht; die windische Amtssprache reicht nur bis zur Drau.“ Nato zapiše na pislo: „Adresse unverständlich, zurück!“ in pismo je esno romalo nazaj. Kdo je dosedaj hujskal v žu in še danes to dela, nam je sedaj jasno. Ko vvenec v začetku vojne poslal pismo z nemškim imenom nazaj, bi ga dr. Delpin dal zapisati na črno listo in zapreti v kajho, češ, da hujška. Znano je, da je dr. Delpin dosedaj živel izključno samo le od Slovencev in je znal tudi dobro slovensko, kadar je šlo za njegovo korist. Dr. Delpin zna nadalje dobro slovensko, kadar prosjači pri kmetih za živež, noče pa znati slovenskega jezika, če gre za pravice slovenskega ljudstva v javnih uradih. Za danes svetujemo dr. Delpinu, da nemudoma zveže svoj punkeljček, če se tega ni storil in se spravi iz Ormoža, sicer mu ga bodo zvezali Slovenci in poslali ekspresno na neki naslov v blaženi raj.

Slovanski sestanek se je vršil v torek, dne 29. oktobra zvečer na Dunaju v hotelu „Post“ v slavnostni dvorani. Prizadev je vzbudila jugoslovanska omladina. Udeležili so se ga vsi Hrvati in Slovenci, bivačiči na Dunaju. Z ogromno udeležbo so se odzvali vabilu Cehi. Dvorana in galerija je bila do celja polna. Češko občinstvo je bilo v govorih prisrčno pozdravljeno, nakar so se tudi Cehi prisrčno zahvalili in rovdarjali, da je tudi za nje ta dan narodne svobode. Boriti smo se morali za nam tujo stvar. A sedaj je tega konec. Isti dan smo prekinili vezi, katere so nas tiščale. Nočemo pozabiti, da smo istega dne postali svobodni ljudje. Posebno viharno je odbravalo občinstvo govor profesorja Bechyne, ki je napil Jugoslovancem, rekoč: Še la sedaj je napočil dan nove svobode. Dosedaj je vladala avtokracija di-

nastije, danes vlada pa solidarnost narodnih demokracij. Do sedaj so nas tlačila veličanstva, sedaj pa je prišlo k nam veličanstvo demokracije. In kdo nas je vzbudil k življenju, kdo nas je vzdramil k življenju? Oživila nas je demokracija sveta, dal nam je življenje predstavitelj njen, predsednik Združenih držav Severne Amerike, predsednik Wilson. Pri tem je nastalo tako ploskanje, ovacije, klici „Živijo Wilson!“ itd., da se je tresla dvorana. Spomnil je govornik tudi na zasluge Masaryka, Trumbiča. Vprašanje, za kakšno svobodo se odločimo v svojih državah, je rešiti pač najboljša tako, da je najlepša popolna svoboda. Tudi Cehi imajo prince; ako bi hoteli si postavljati cesarje, ni jim treba importirati hohenzollernskih princev; postaviti si hočejo na prestol najvrednejšega vladarja, najvišjega cesarja, in to je ljudstvo samo. Najbolje bo za nas in za Vas, Jugoslovane, da ostanemo pri tem cesarju. Bog je ustvaril svet iz ničesar, a mi moramo ustvariti države iz kaosa, kar je še več. Stvoriti moramo zveze svobodnih demokracij in ne dinastij. Pesnik Katalinič-Jeretov je prečital pesmico, kateri je sledilo burno ploskanje. Slovenskega poslanca ni bilo nobenega na Dunaju. Udeležil se je večera poslanec dr. Vukotič, ki je pozdravljaj dan, ko se začne nova zgodovina našega naroda. Prinesti nam hoče ta nova doba boljše čase. Dolg je bil boj, hud, in prelilo se je strašno krvi. Največja tragika pa je v tem, da se nismo mogli boriti Slovani vsi na eni strani. Globoko se moramo klanjati vsem junakom, ki so prešli kri za največje narodne ideale in tem bolj moramo pomilovati one nebrojne nesrečneže, ki so morali darovati svoja življenja za nam sovražno stvar. Danes se je proglasila v Zagrebu svoboda vseh Jugoslovancov brez ozira na pokrajinske in državne meje, intra et extra muros, današnji dan nam jamči, da se ne bo več prelivala bratska kri v boju brata, proti bratu. Ta svetovna tragedija še ni dovršena; zadnji nje čin je še najbolj zapleten. Velika narodna dolžnost je sedaj, da vzamemo v roke svojo usodo. Brez ozira na kakšne žrtve, ki nas morebiti še čakajo — moramo dovršiti popolnoma svoje ujedinjenje. V tem boju so nam bili vzor naši bratje Cehi. S svojo odločnostjo so zadivili ves svet. Dokazali so, da ni na svetu nobene stvari tako velike, kakor je narodova svoboda. Bili so nam učitelji tudi v našem parlamentarnem boju. Borba je uspela dobro, slava Bogu. Ostati hočemo za vedno iskreni bratje. Dr. Sardelič je pozval jugoslovansko mladino, naj bo pripravljena, da se odzove pozivu Narodnega vijeća, ko bo treba stopiti v službo naroda v domovini. Spominja na vse one nebrojne žrtve, katerim danes še ne vemo niti imena, ki so izgubili življenje v ječah, na vislicah, pod kroglo itd.

O naši šoli in njeni nalogi v naši novi državi je predaval na predvečer narodnega praznika prof. Ivan Vesenjaj, naš ožji rojak iz Moškanje. Do tisoč ljudi je poslušalo njegova izvajanja in jih burno odobraval s ploskanjem in vsklikanjem pri vsakem važnem odstavku. Z neizprosno oostrostjo je kritiziral dosedanje vzgoje in izobrazbo v naših šolah, opozarjal na nova pota, katera bomo morali hoditi, da dvignemo naš narod na višek kulture in izobrazbe. Med navzočimi sta bila oba slovenska deželna nadzornika, veliko profesorjev in učiteljev, največ pa staršev in odrasle mladine. Namesto vstopnine so položili nekateri prostovoljni davek za Narodni svet in nabralo se je tako 468.80 K. Kakor slišimo, namerava predavatelj govoriti o tem predmetu tudi v Mariboru.

Cene žitu so se zvišale. Natančneje v „Slov. Gospodarju.“

Dopis.

Marenberg. Poučni sestanek, ki ga je priredila Dekliška Zveza pri Sv. Janezu v nedeljo, dne 27. oktobra, je bil povoljno obiskan. Med drugim se je na shodu govorilo, kako važno je sedaj, da imamo naročene katoliške časopise. Naj bi o Novem letu se oglasilo mnogo novih naročnikov, da bo lahko vsak sam iz katoliškega stališča zasledoval tok časa, v katerem živimo.

Velika Nedelja. Umrl je v starosti 27 let topničar Peter Horvat od Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji. Podlegel je dne 29. okt. v vojaški bolnici v Gradcu, kjer leži tudi pokopan, rani, ki si jo je nakopal v vojaški službi in španski bolezni. Bil je radi hrabrosti opetovano odlikovan. Mirnemu in v celi župniji priljubljenemu mladeniču blag spomin!

Podgorci. Naša občina je brez župana, odkar je umrl dolgoletni župan in posestnik g. Munda. Občinske posle bi naj prevzel prvi svetovalec g. Janžekovič, kar pa se na vseh občanov začudenje ni zgodilo. Tudi volitve novega občinskega odbora se niso vršile. Kratkim potom se je poverilo vodstvo županiških poslov okrajnemu cestarju Prejacu. Ta mož je polovičar, pošilja svojega fanta v nemško šolo v Ormož in sme zato bržčas po milosti okrajnega komisarja Šreija počenjati v naši občini kar hoče. Značilno za tega moža je dejstvo, da deluje in posluje v občini brez odbora ali kakega občinskega svetovaleca in se še povrh dobrih uglednih Slovencev, da ne bi izgubil mesto okrajnega cestarja v Jugoslaviji. Bomo videli!

Selo pri Slovenjgradu. Iz naših malih Sel se pač nihče ne oglasi, da bi svet kaj izvedel tudi o nas. Živimo zares bolj zaspano, nihče ne sili v izobrazbo, še za Jugoslavijo se nismo zglašili. Toda mislim, ker je naš majhen kraj čisto slovenski, bo nas

Jugoslavija itak sprejela v svoje naročje. Pa še nekaj. Kje pa imate pošto? Tako povprašujejo tuji in romarji, ki pridejo na Sele sv. Roka častit in bi rad ta ali oni kaj oddal na pošto, pa se zastoj ozira po poštnem nabiralniku. Zalibog, s tem smo pa zelo na slabem. Pošto imamo eno uro od farne cerkve, tam doli v Žabjem Gradci imenovanem grabnu v šoli. Povsod imajo pošto blizu farne cerkve. Ali bi tudi tu pri nas ne bilo primernejšega mesta? Marsikateremu se godi krivica, ker zaostajajo pisma, časniki in še drugo po osem dni in še več, dokler jih kak usmiljen Samarijan ne prinese gor do Klančnikove krčme. Može, ki imate pri tem kaj besede, dvignite glave, popravite krivico in ne delajte sramote občini, da vas ne bodo grajali tuji, ker časi se spreminjajo, naj se tudi pri nas kaj spremeni na bolje.

Mozirje. V nedeljo, dne 13. t. m., je bil v verandi pri ljubijski tovarni koncert v prid bedni jugoslovanski mladini. Dosti se je že priredilo v teh prostorih, a bili so do sedaj v nemških rokah. To pot pa smo bili prvič na naših tleh. Tovarno za barve in samokolnice je namreč kupil v zvezi z nekaterimi tukajšnjimi rojaki g. Alojzij Goričar, čigar ime nam je že porok, da bo podjetje uspevalo in se lepo razvijalo — Koncert se je vršil pod spretnim vodstvom g. Maguarina v občno zadovoljnost. Hvala njemu in njegovim sodelavcem! Med odmori smo se pečali s šalico pošto, ki sta jo oskrbovali g. Pepelnak kot prodajalka razglednic in g. Fanika Hočevar-Goričar kot pismonošinja. Kakor smo slišali, se je nabralo nad 500 K, kar je tem bolj razveseljivo, ker ni bila udeležba, kakor bi bilo želeli. Pogrešali smo marsikoga, ki smo ga svoj čas imeli čast videti, ko je šlo za narod. Vojna pa je rodila stran pred — zamero!

Zalec. Pozivu Narodnega vijeća v Zagrebu, da se naj po celi jugoslovanski državi ustanovijo krajevni narodni odbori kot začasna izvršilna oblast jugoslovanske vlade, se je takoj odzvala slovenska občina Zalec. Na zaupnem sestanku, ki se je vršil 9. torek, dne 29. oktobra, je bil izvoljen nov odbor s predsednikom g. V. Vabičem, veletirčcem v Zalcu. Kot prvo nalogo si je postavil novoizvoljeni odbor ustanovitev narodne straže, za katero so se že izvršile vse predpriprave. Zavedajoč se velikih nalog in težkih dolžnosti osrednjega Narodnega sveta v Ljubljani je sklenil krajevni odbor uprizariti po celi občini zbirko v prid Narodnemu svetu. Zbirka se je pri obče znani požrtvovalnosti Zalcenov izborna obnesla. Nabralo se je v razmeroma majhni žalski občini, ki šteje le 1500 duš, 20.000 K, za naše razmere res ogromna svota, ki se pošlje kot prvi narodni davek Narodnemu svetu v Ljubljano. Da se je mogel tako lep dar položiti naši novi jugoslovanski domovini na oltar, gre pred vsem hvala našim vrlim Zalcenom, ki so s prispevki po 1000 in 1500 K omogočili tako visoko svoto, ravno tako pa tudi vrlim okoličanom Vrbenčanom in Ložničanom, ki so kot zavedni slovenski kmeti darovali po 50, 100 in še več K. Srčna hvala vam vsem v imenu Jugoslavije, ki bo nagradila Vašo nedosegljivo požrtvovalnost z mirom in s svobodo. Vsem drugim narodnim odborom širom jugoslovanske domovine priporočamo, naj priredijo enak zbirke v korist tako potrebnemu Narodnemu svetu v Ljubljani. Slovensko ljudstvo je bilo vedno požrtvovalno, sedaj pa ne pozna njegova požrtvovalnost nobenih mej, ko vidi že z očmi, da je dobilo po tisočletnem trpljenju svojo staro pravdo.

POZIV!

V smislu dogovorov med Slovenci in Nemci se pozivljajo železničarski uslužbenci, da ostane vsak na svojem mestu in opravlja dalje vestno svojo službo, dokler ga preljotna oblast izrecno ne pokliče kam drugam.

Po naročilu tov. Kitaka za odbor: Jarh.

V pr-bitki za lasti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bog nenadoma odpoklicel našega ljubljenelega soproga, oz. o.četa, brata, gospoda

Mihaela Lešnik,

c. kr. davčnega nadzornika.

Umrl je zjutraj zgodaj v nedeljo dne 3. nov. 1918 v 51. letu starosti.

Truplo pred agega najnega se v t. r. k, dne 5. novembra ob 3. uri popoldne predložilo žalosti v župnijski cerkvi v Mariboru na to prepelje v Ljubljano kjer se položijo k večnemu k večnemu počitku.

Sv. maši zadušnica se bo služila v st. ni in mestni župnijski cerkvi v Mariboru dne 6. novembra ob 7. uri zjutraj.

V Mariboru, dne 3. nov. 1918.

Elizabeta Lešnik roj. Kotalj, soproga.
Dr. Alojz Lešnik, Elza Lešnik, Mici Lešnik, otroci.

Anton Lešnik, brat.